

ACADEMIA ROMÂNĂ
FILIALA IAȘI

INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”

*Provocări trecute și prezente în evoluția
limbii, literaturii și culturii române*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Provocări trecute și prezente în evoluția limbii, literaturii
și culturii române / coord.: Ofelia Ichim ; ed.: Alina-Mihaela
Bursuc, Marius-Radu Clim, Ofelia Ichim, - Timișoara :
Editura Universității de Vest, 2022
Conține bibliografie
ISBN 978-973-125-981-9

I. Ichim, Ofelia (coord. ; ed.)
II. Bursuc, Alina-Mihaela (ed.)
III. Clim, Marius-Radu (ed.)

811.135.1
008

Tehnoredactare: Marius-Radu CLIM
Coperta: Camil MIHĂESCU

© 2022 Editura Universității de Vest din Timișoara,
pentru prezenta ediție

Editura Universității de Vest
din Timișoara

Calea Bogdăneștilor nr. 32A,
300389, Timișoara
E-mail: editura@e-uvt.ro
Tel.: +40 - 256 592 681

*Provocări trecute și prezente în evoluția
limbii, literaturii și culturii române*

OFELIA ICHIM
(coordonator)

**ALINA-MIHAELA BURSUC, MARIUS-RADU CLIM,
OFELIA ICHIM, MARICICA MUNTEANU, VERONICA OLARIU,
ANA-MARIA PRISACARU, IOANA REPCIUC**
(editori)

euv

**Editura Universității de Vest
din Timișoara
2022**

ACADEMIA
ROMÂNĂ
FILIALA IAȘI

INSTITUTUL DE FILOLOGIE
ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”

Acest volum include textele comunicărilor prezentate la Simpozionul Internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide” – Filiala din Iași a Academiei Române, a XX-a ediție, cu titlul ***Provocări trecute și prezente în evoluția limbii, literaturii și culturii române***, Iași, 22–24 septembrie 2021, organizat în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”, ediție online.

Referitor la titlul simpozionului, vom aminti, succint, câteva provocări „trecute” din istoria filologiei românești, care au marcat profund evoluția culturii naționale:

– apariția și consolidarea limbii române literare, prin efortul traductologic depus de primii traducători ai textelor biblice în limba română;

– provocări au fost și cele trei mari proiecte care au stat la baza înființării Academiei Române: Ortografia, Gramatica și Dicționarul limbii române. Alte proiecte „provocatoare”:

– *Atlasul limbii române*;

– *Arhivele de folclor*;

– *Atlasul etnografic român*;

– Dicționarele literaturii române (*Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, *Dicționarul general al literaturii române*);

– Dicționarele toponimice.

Provocările în domeniul filologiei și al culturii române nu au fost puține și au avut ca rezultat, de cele mai multe ori, elemente de progres care s-au acumulat în timp, năzuind spre armonizarea unor structuri contradictorii la prima vedere. Titlul simpozionului accentuează continuitatea preocupărilor pentru nou, pentru sincronizarea cu multe tendințe din cercetările internaționale, dar și capacitatea de a selecta ceea ce i se potrivește filologiei românești și nicidecum o preluare automată și haotică a problematicii internaționale. Lucrările simpozionului au fost structurate pe patru secțiuni: Lingvistică, Istorie literară, Cultură și identitate, Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic. Aceștia li se adaugă câteva articole dedicate celor 100 de ani de la nașterea lui Eugeniu Coșeriu.

Articolele publicate în acest volum au fost evaluate prin *peer-review*, în „dublu-orb”, pentru o mai mare obiectivitate asupra calității textelor. Pentru *peer-review* s-a apelat, printre alții, la o parte dintre specialiștii din Comitetul științific al simpozionului. Totodată, menționăm că se publică doar articole inedite și nu reluate ca atare sau ca variante ori în traducere în limbi străine, editate anterior în alte publicații.

Institutul de Filologie Română „A. Philippide” – Filiala din Iași a Academiei Române a fost fondat în 1927 și este format din cinci departamente: Lexicologie-lexicografie, Dialectologie și sociolingvistică, Toponimie, Istorie literară, Etnologie și folclor.

ACADEMIA
ROMÂNĂ
FILIALA IAȘI

INSTITUTUL DE FILOLOGIE
ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”

The book *Past and Current Challenges in the Evolution of the Romanian Language, Literature and Culture*, is a collection of the papers delivered by Romanian and foreign scholars at the 20th edition (online edition) of the international annual symposium by the same name that took place in Iasi, Romania, 22nd–24th September 2021, organized by the “A. Philippide” Institute of Romanian Philology – the Iasi Branch of the Romanian Academy and by the “A. Philippide” Cultural Association.

The title of the symposium is related to some past challenges in the history of Romanian philology that deeply influenced the evolution of the national culture:

-The emergence and the consolidation of the literary Romanian language due to the effort of the first translators of the biblical texts into Romanian;

- the three great projects that lay as the foundation of the Romanian Academy (Orthography, Grammar and the Dictionary of the Romanian language) could also be considered challenges. Other “challenging” projects:

-*The Atlas of the Romanian Language*;

-*The Folklore Archives*;

-*The Romanian Ethnographic Atlas*;

- The Dictionaries of the Romanian Literature (*Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, *Dicționarul general al literaturii române*);

- *The Toponymic Dictionaries*.

The challenges in the area of Romanian Philology and generally Romanian culture were many and often resulted in continued interest in the new trends and aspects, thus leading to a synchronized progress along with international research, as well as the ability to select what was suitable for Romanian Philology instead of mechanically or chaotically borrowing international issues.

This collection of articles is structured into four chapters: Linguistics, Literary History, Culture and Identity, Romanian Memorialism: between Historic Document and Aesthetic Object. A few articles added to these sections are dedicated to the anniversary of 100 years since Eugeniu Coșeriu was born.

The papers published in this volume were double-blind peer-reviewed to achieve objectivity and consensus regarding the quality of the texts. Some of the specialists of the Scientific Committee of the symposium were requested to be part of the peer reviewing process. Naturally, the papers included in this book have not been previously published as variants or translated texts.

The “A. Philippide” Institute of Romanian Philology – the Iasi Branch of the Romanian Academy was founded in 1927 and consists of five departments: Lexicology-lexicography, Dialectology and sociolinguistics, Toponymy, Literary history, Ethnology and folklore.

SCIENTIFIC COMMITTEE

Acad. *Michael METZELTIN* (Universitatea din Viena, Austria); Prof. univ. dr. *Mircea ANGHELESCU* (Universitatea din București, România); Cercetător principal dr. *Ana BORBÉLY* (Institutul de Cercetări Lingvistice Rețeaua de Cercetare Eötvös Loránd, Budapesta, Ungaria); Conf. univ. dr. hab. *Nina CORCINSCHI* (Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Chișinău, Republica Moldova); Conf. univ. dr. *Romanița CONSTANTINESCU* (Universitatea din Heidelberg, Germania/ Universitatea din București, România); Prof. univ. dr. *Bogdan CREȚU* (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași/ Institutul de Filologie Română „A. Philippide” – Filiala din Iași a Academiei Române, Iași, România, **Președinte**); Dr. Dr. H.C. *Wolfgang DAHMEN* (Universitatea „Friedrich Schiller”, Jena, Germania); Prof. univ. dr. *Sanda GOLOPENȚIA* (Universitatea Brown, Providence, SUA); Prof. univ. dr. *Otilia HEDEȘAN* (Universitatea de Vest din Timișoara, România); *Thede KAHL*, Membru al Academiei Austriece de Științe (Universitatea „Friedrich Schiller”, Jena, Germania); Prof. univ. dr. *Martin MAIDEN*, Membru al Academiei Britanice (Universitatea din Oxford, Anglia); Conf. univ. dr. *Roberto MERLO* (Universitatea din Torino, Italia); Conf. univ. dr. *Elena PLATON* (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, România); Prof. univ. dr. *Fernando SÁNCHEZ MIRET* (Universitatea din Salamanca, Spania); CS II dr. *Annemarie SORESCU MARINKOVIĆ* (Institutul de Studii Balcanice, Academia Sârbă de Științe și Arte din Belgrad, Serbia); Dr. habil. *Maria ȘLEAHTIȚCHI* (Muzeul Național de Literatură Română „Mihail Kogălniceanu”, Chișinău, Republica Moldova); Prof. univ. dr. *Ion TALOȘ* (Universitatea din Köln, Germania); Prof. univ. dr. *Ioana VINTILĂ-RĂDULESCU* (Institutul de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, România); Lector univ. dr. *Felicia VRÂNCEANU* (Universitatea Națională „Yuriy Fedkovych”, Cernăuți, Ucraina).